

การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดหนองคาย*

INTEGRATING THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY INTO THE LIVES OF PERSONNEL IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN NONGKHAI PROVINCE.

นัชชนะ ส่างช้าง¹

Natchana Sangchang¹, Thailand

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, ประเทศไทย¹

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nongkhai Campus, Thailand¹

Corresponding Author's Email: d_p212224@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย แบ่งการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่างๆ และเอกสารอื่นๆ และการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชาชนที่แน่นอน จึงใช้รูปแบบวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 200 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีเหตุผล ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านพอประมาณอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ

¹นัชชนะ ส่างช้าง. (2569). การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดหนองคาย. วารสารการพัฒนาสังคมและพลเมืองสมัยใหม่, 1(1), 15-21.

Natchana Sangchang. (2026). INTEGRATING THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY INTO THE LIVES OF PERSONNEL IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN NONGKHAI PROVINCE.

Journal of social development and modern citizen, 1(1), 15-21.

Website: <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jdc>

ด้านคุณธรรม มีคะแนนเฉลี่ย 4.33 รองลงมาได้แก่ ด้านมีเหตุผล ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านมีเหตุผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน 4.23 คะแนน ด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ย 4.22 และด้านพอประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 4.14

ข้อเสนอแนะการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือที่ทำให้การดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันที่มีความตื่นตัวในกระแสบริโภคนิยมอย่างรุนแรงเป็นไปอย่างเหมาะสม ทำให้ประชาชนมีการประมาณตน มีการวางแผนทางการเงิน มีการออม และทำให้ชีวิตของประชาชนมีความมั่นคงมากขึ้น

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, การดำรงชีวิต, บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย

Abstract

This research article aimed to: (1) examine the level of integration of the Sufficiency Economy Philosophy into the daily lives of personnel in local administrative organizations in Nong Khai Province; and (2) propose guidelines for integrating the Sufficiency Economy Philosophy into the daily lives of personnel in local administrative organizations in Nong Khai Province. The study employed both documentary research and quantitative research methods. Data were collected from books, academic documents, research studies, theses, and other related sources. The sample consisted of 200 personnel from local administrative organizations in Nong Khai Province. Since the exact population size was unknown, the sample size was calculated using a formula at a 95% confidence level. Data were analyzed using descriptive statistics, including the mean and standard deviation.

The findings indicated that the overall level of integration of the Sufficiency Economy Philosophy into the daily lives of personnel in local administrative organizations in Nong Khai Province was at the highest level, with a mean score of 4.23. When considered by dimension, reasonableness, self-immunity, and knowledge were found to be at the highest level, while moderation was at a high level. The dimension with the highest mean score was morality (mean = 4.33), followed by reasonableness and self-immunity (mean = 4.23), knowledge (mean = 4.22), and moderation (mean = 4.14).

The recommendations suggest that integrating the Sufficiency Economy Philosophy can serve as an effective tool for guiding appropriate living in the

contemporary era, which is strongly influenced by consumerism. It encourages individuals to practice moderation, financial planning, and saving, thereby enhancing stability and sustainability in their lives.

Keywords: Integrating the philosophy of sufficiency economy, the lives of personnel, local administrative organizations in NongKhai Province

บทนำ

ต้นกำเนิดของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พ่อหลวงรัชกาลที่ 9 ได้ทรงพระราชทาน และเป็นบทเริ่มต้นแห่งการชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตในรูปแบบของความพอเพียงให้แก่พสกนิกร ปวงชนชาวไทยมาโดยตลอดเกือบ 5 ทศวรรษ นับเริ่มต้นได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 (อรรถสิทธิ์ หัสดีธรรม, 2554, หน้า: 248-249) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำทาง ในการพัฒนาประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี การมีคุณธรรม และความรอบรู้ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติและรองรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในมิติต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศ (ปรเมธี วิมลศิริ, 2559, หน้า: 8-11) เป็นปรัชญาที่มีประโยชน์อย่างมากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ หลายๆ ประเทศล้วนให้ความสำคัญ จะเห็นได้ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งแนวคิด มีหลักการ และแนวทางปฏิบัติตน ของแต่ละบุคคล และองค์กรทุกระดับ นับตั้งแต่ในระดับพื้นฐานของครอบครัว ไปสู่ระดับชุมชน และก้าวหน้าไปสู่ระดับประเทศทั้งในเรื่องของการพัฒนา และรวมถึงการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยมีการคำนึงถึงความพอประมาณของตนเอง กับศักยภาพของตนเองและสถานะแวดล้อม ด้วยความมีเหตุมีผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีให้ตัวเองโดยใช้การ บูรณาการจากความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบ รอบรู้ และมีความระมัดระวังควบคู่ไปกับสิ่งที่สำคัญคือ การมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกัน (บุญทัน ดอกไธสง, 2560, หน้า: 41)

การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคายควรนำมาปรับบูรณาการให้มีความเหมาะสมอย่างเข้าใจ ในยุคปัจจุบันที่มีความตื่นตัวในกระแสบริโภคนิยมอย่างรุนแรงเป็นไปอย่างเหมาะสม ทำให้ประชาชนมีการประมาณตน มีการวางแผนทางการเงิน มีการออม และทำให้ชีวิตของประชาชนมีความมั่นคงมากขึ้น

ผู้วิจัยจึงได้สรุปนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านมีเหตุผล ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านพอประมาณ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2568
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือเป็นบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2568 เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชาชนที่แน่นอน จึงใช้รูปแบบวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552) ซึ่งในครั้งนี้ทางผู้วิจัยขอเก็บข้อมูล เป็นบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2568 จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย โดยได้ทำการสร้างเครื่องมือจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดต่างๆ รวมถึง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลขั้นพื้นฐานทางแนวคิดทฤษฎีในการตั้งข้อคำถาม
2. สร้างข้อคำถามคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษารวมทั้งอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัยเพิ่มเติมในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

การทดสอบคุณภาพแบบสอบถาม

การทดสอบคุณภาพแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมานำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) และนำไปปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปแจกเป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2. ความเชื่อมั่น (Reliability Test) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทำการทดลอง (Try Out) กับบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงใด จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ (Cronbach's Alpha) โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งผลที่ได้คือ 0.936 จึงถือว่าแบบสอบถามดังกล่าวน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้จริงได้ (Jump, N., 1978)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งคือ

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่างๆ และเอกสารอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับงานวิจัย
2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาจากแบบสอบถาม โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน ซึ่งเป็นบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จนครบ 200 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย โดยรวม

หัวข้อ	\bar{X}	S.D	ระดับ
ด้านพอประมาณ	4.14	0.56	มาก
ด้านมีเหตุผล	4.24	0.49	มากที่สุด
ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	4.24	0.52	มากที่สุด
ด้านความรู้	4.22	0.60	มากที่สุด
ด้านคุณธรรม	4.33	0.54	มากที่สุด
รวม	4.23	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยรวมการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมากที่สุด มี

คะแนนเฉลี่ย 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีเหตุผล ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านพอประมาณอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรม มีคะแนนเฉลี่ย 4.33 รองลงมาได้แก่ ด้านมีเหตุผล ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านมีเหตุผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 คะแนน ด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ย 4.22 และด้านพอประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 4.14

ข้อเสนอแนะการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือที่ทำให้การดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันที่มีความตื่นตัวในกระแสบริโภคนิยมอย่างรุนแรงเป็นไปอย่างเหมาะสม ทำให้ประชาชนมีการประมาณตน มีการวางแผนทางการเงิน มีการออม และทำให้ชีวิตของประชาชนมีความมั่นคงมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่าการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านคุณธรรมมีคะแนนสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านมีเหตุผล ด้านความรู้ และด้านพอประมาณ ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้มีการสนับสนุนให้ใช้แนวนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานมาโดยตลอด รวมทั้งยังมีระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะระเบียบการเงิน การคลังต่างๆ ที่การเบิกจ่ายจะต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีหลักฐานชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ กชกร ชำนาญกิตติชัย และคณะ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ นักศึกษาได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับดังนี้ ด้านคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ด้านความรู้ในการดำเนินชีวิต ด้านมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต ด้านระบบภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต และด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต และยังมี ความสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรินทร์ บุญเทียม (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและบุคลากรมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการมหาวิทยาลัยเอกชน 5 ด้าน ประกอบไปด้วย 3 หัวง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ยกเว้นในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคายได้มีความตระหนักและมองเห็นความสำคัญของความพอประมาณว่ามีความสำคัญอย่างไร รวมทั้งควรมีการยกย่องบุคลากรที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตแล้วส่งผลทำให้มีชีวิตที่ดีขึ้น และการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคายได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านมีเหตุผล ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านพอประมาณ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในแง่ของการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในหน่วยงานต่างๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมถึงควรมีการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาเชิงเปรียบเทียบด้วยระหว่าง 2 องค์กรว่ามีรูปแบบการทำงานไปในทิศทางไหนเพื่อนำมาบูรณาการให้สอดคล้องกัน

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). สถิติสำหรับงานวิจัย. ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กชกร ชานาญกิตติชัย และคณะ. (2554). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ปรเมธี วิมลศิริ. (2559). หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การวางแผนพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 14(3), 8-11

พัชรินทร์ บุญเทียม (2553). หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อรรถสิทธิ์ หัสดีธรรม. (2554). การพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: กองการศึกษา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

บุญพัน ดอกไร่สง. (2560). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารการเมือง การบริหารกฎหมาย, 3(9), 41

Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). New York, NY: McGraw-Hill.